

2.2.5. Kriminalitetskravet

Efter § 754 a, nr. 3, er agentvirksomhed kun tilladt, hvis efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller en overtrædelse af straffelovens § 289, 2. pkt., om indsmugling af særlig grov karakter.

Der er enighed i arbejdsgruppen om, at agenter fortsat kun bør anvendes i sager om efterforskning af alvorlig kriminalitet. Politiets og anklagemyndighedens repræsentanter i arbejdsgruppen har imidlertid påpeget et praktisk behov for, at politiet også får mulighed for at anvende agenter i efterforskningen af sager om tyveri af særlig grov beskaffenhed.

Justitsministeriet foreslår på denne baggrund, at kriminalitetskravet udvides, således at agenter også kan anvendes, hvis efterforskningen angår en overtrædelse af straffelovens § 286, stk. 1.

Det bemærkes i øvrigt, at Straffelovrådet i betænkning nr. 1424/2003 har foreslået, at strafmaksimum i tilfælde, der er omfattet af § 286, stk. 1, hæves til fængsel i 6 år. Hvis dette forslag gennemføres, vil henvisningen til § 286, stk. 1, i § 754 a, stk. 1, nr. 3, være overflødig, da tyverisager af grov beskaffenhed dermed vil være omfattet af den generelle betingelse om et strafmaksimum på 6 år eller derover i bestemmelsens 1. led.

2.2.6. Agentens forklaring i retten

2.2.6.1. Voldsudøvelse er et velkendt redskab i rockermiljøet, og der må antages at være en ikke ubetydelig risiko for, at der vil blive udøvet repressalier over for agenten eller hans nærmeste, hvis agentens identitet bliver kendt. Der kan derfor af hensyn til sikkerheden for agenten eller dennes nærmeste være behov for fritage agenten for at afgive forklaring.

Agentens forklaring i retten må imidlertid omvendt anses for et væsentligt bevis i sagen. Det er således ved vidneafhøringen, hvorunder der gives forsvareren adgang til at stille spørgsmål, og hvorunder der sker en konfrontation med tiltaltes forklaring om begivenhedsforløbet, at det er muligt at få et samlet billede af agentaktionen.

Retsplejelovens bestemmelser om vidnefritagelse og adgangen til at pålægge et vidne at afgive forklaring er efter arbejdsgruppens opfattelse udtryk for en afbalanceret afvejning mellem hensynet til agentens sikkerhed over for betydningen af agentens vidneforklaring. Der er således enighed i arbejdsgruppen om, at der ikke er anledning til at ændre bestemmelserne herom.

Der er imidlertid fra politiets og anklagemyndighedens repræsentanter i arbejdsgruppen peget på, at der

er behov for at forbedre mulighederne for at sikre hemmeligholdelsen af politiagentens identitet i de tilfælde, hvor denne skal afgive vidneforklaring i retten. Det kan være vanskeligt for politiet at anvende en polititjenestemand, hvis identitet er blevet kendt, som agent i andre sager. Dette skaber problemer for politiet, idet der kun er et forholdsvis begrænset antal polititjenestemænd, der er særligt uddannede til at virke som agenter, eller som har en særlig erfaring fra agentvirksomhed.

Justitsministeriet er enig i, at de nugældende regler om vidnebeskyttelse, som bl.a. har til formål at beskytte såkaldte tilfældige vidner, dvs. personer, som tiltalte ikke kender i forvejen, og som ved en ren tilfældighed overværer eller bliver offer for en forbrydelse, ikke på tilstrækkelig vis tilgodeser ovennævnte hensyn. De gældende regler giver således ikke mulighed for at hemmeligholde et vidnes identitet ud fra andre hensyn end hensynet til vidnets sikkerhed.

Det foreslås derfor, at der i § 848 indsættes en bestemmelse om, at en polititjenestemand, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, skal kunne afgive forklaring uden at oplyse sit eget navn og bopæl, jf. den foreslåede bestemmelse i § 848, stk. 4. Som konsekvens heraf foreslås et nyt pkt. i § 834, hvorefter politiagenten kan anføres på bevisfortegnelsen under et andet navn end sit eget og uden bopæl. Polititjenestemanden vil herefter få et ubetinget krav på at optræde under sit alias på bevisfortegnelsen og i retten.

Det bemærkes, at en polititjenestemand, der skal afgive forklaring i retten, i praksis opføres på bevisfortegnelsen med angivelse af tjenestested. Begrebet "bopæl" forstås således for polititjenestemænd i praksis som ensbetydende med tjenestested. Oplysningen om, at en polititjenestemand, der har optrådt som agent, kommer fra et nærmere angivet tjenestested, kan imidlertid gøre det meget nemt at identificere den pågældende i tilfælde, hvor denne gør tjeneste i en mindre politikreds.

De foreslåede bestemmelser medfører, at hverken tiltalt, retten eller forsvareren vil kende politiagentens identitet. Det bemærkes, at retten kan forlange skriftlig dokumentation for, at den pågældende agent er polititjenestemand og dermed opfylder betingelsen i § 754 b, stk. 2, 1. pkt. En skriftlig erklæring fra den øverste politiledelse om den pågældendes ansættelse må i den forbindelse anses som fornøden dokumentation. Tilsvarende forudsættes en erklæring fra en overordnet udenlandsk politimyndighed at udgøre tilstrækkelig dokumentation, hvis der er tale om en udenlandsk agent.